

ضرب‌المثل‌های جهان

اضطراب رفیق دائمی حسادت است.

استرالیایی

اندیشه



شناخت شأن نزول و میزان تأثیر در فهم معنای متن

تکاورنده: دکتر شکرالله جهان مبین، عضو هیئت‌علمی و رئیس گروه معارف اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم و رئیس بنیاد آیت‌الله حق‌شناس (ره) جهرم

قسمت دوم

۲. «فَمَنْ حَاجَكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَأَبْنَاؤَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ» (سوره مبارکه آل‌عمران، آیه شریفه ۶۱) ترجمه: هر گاه بعد از علم و دانشی که به تو رسید (باز) کسانی با تو، به ستیز برخیزند، بگو: بیایید ما فرزندان خود را دعوت کنیم و شما فرزندان خود را، ما زنان خود را فرا می‌خوانیم و شما نیز زنان خود، ما از نفوس خود دعوت کنیم و شما هم از نفوس خود، آن گاه مباحله کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.

شأن نزول

گفته‌اند این آیه و آیات قبل از آن درباره هیئت نجرانی مرکب از «عاقب» و «سید» و گروهی که با آنها بودند نازل‌شده است: آنها خدمت پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) رسیده، عرض کردند: آیا هرگز دیده‌ای فرزندی بدون پدر متولد شود؟ در این هنگام آیه «إِنْ مَثَلٌ عِيسَى عِندَ اللَّهِ...» نازل شد و هنگامی که پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) آنها را به مباحله دعوت کرد (مباحله از نظر مفهومی که از آیه شریفه گرفته می‌شود یعنی نفرین کردن دو نفر یا دو گروه، اما دو گروهی که هر دو آنها ادعای حق بودن را دارند و تضرع به درگاه خداوند برای رسوا کردن دروغگو است) آنها تا فردای آن روز از حضرتش مهلت خواستند که حضرت پذیرفت و پس از مراجعه به اقامت گاه خود اسقف «روحانی بزرگشان» به شخصیت‌های نجران گفت «شما فردا به محمد (صلی‌الله علیه و آله و سلم) نگاه کنید، اگر با فرزندان و خانواده‌اش برای مباحله آمد از مباحله با او بترسید و اگر با یارانش آمد با او مباحله کنید زیرا چیزی در بساط ندارد.

فردا که شد پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) آمد در حالی که دست علی بن ابیطالب را گرفته بود و حسن و حسین در پیش روی او راه می‌رفتند و فاطمه پشت سرش بود، نصاری نیز بیرون آمدند در حالی که اسقف آنها پیشاپیش آنان بود و هنگامی که نگاه کرد، دید پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) با چند نفر آمدند، درباره آنها سؤال کرد؟ به او گفتند: این پسر عمو و داماد او و محبوب‌ترین خلق خدا نزد او است و این دو پسر فرزندان دختر او از علی (علیه‌السلام) هستند و آن بانوی جوان دخترش فاطمه است که عزیزترین مردم نزد او و نزدیک‌ترین افراد به قلب اوست...»

ادامه دارد...

عصمت و طهارت (علیهم‌السلام) است ارائه داده می‌شود: ۱. «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ...» (سوره مبارکه بقره، آیه شریفه ۲۰۷) ترجمه: بعضی از مردم جان خود را به خاطر خشنودی خدا می‌فروشند و خداوند نسبت به بندگان مهربان است.

شأن نزول

مفسر معروف اهل سنت «ثعلبی» می‌گوید: هنگامی که پیغمبر اسلام (صلی‌الله علیه و آله و سلم) تصمیم گرفت به مدینه مهاجرت کند، برای ادای دین‌های خود و تحویل دادن امانت‌هایی که نزد او بود، حضرت علی (علیه‌السلام) را به‌جای خویش قرارداد و شب‌هنگام که می‌خواست به‌سوی غار (ثور) برود و مشرکان اطراف خانه او را برای حمله به او، محاصره کرده بودند دستور داد حضرت علی (علیه‌السلام) در بستر او بخوابد و پارچه سبزرنگی (پُرد خَضْرَمِي) که مخصوص خود پیغمبر بود روی خود بکشد، در این هنگام خداوند به «جبرئیل» و «میکائیل» وحی فرستاد: من بین شما برادری ایجاد کردم و عمر یکی از شما را طولانی‌تر قراردادم کدام‌یک از شما حاضر است ایثار به نفس کند و زندگی دیگری را بر خود مقدم دارد؟ هیچ کدام حاضر نشدند. به آنها وحی شد، اکنون حضرت علی (علیه‌السلام) در بستر پیامبر خوابیده و آماده‌شده جان خویش را فدای او سازد، به زمین بروید و حافظ و نگهبان او باشید. هنگامی که جبرئیل بالای سر و میکائیل پایین پای حضرت علی (علیه‌السلام) نشستند، جبرئیل می‌گفت: «به» آفرین بر توای علی! خداوند به‌واسطه تو بر فرشتگان مباحثات می‌کند. در این هنگام، آیه فوق نازل گردید و به همین دلیل آن شب تاریخی «لیله‌المیبت» نامیده شده است. (شأن نزول آیات، صفحه ۵۶)

در تفسیر شریف العیزان می‌خوانیم که در امالی شیخ از امام چهارم (علیه‌السلام) روایت‌شده که آیه «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ» درباره حضرت علی (علیه‌السلام) نازل‌شده در شبی که پیغمبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) از مکه به طرف مدینه هجرت کرد و آن حضرت در بستر پیامبر خوابید؛ و به دنبال روایت فوق اضافه می‌کنند که روایات زیادی از شیعه و سنی موافق همین معنی رسیده و در تفسیر برهان آن را به پنج طریق از ثعلبی و غیره نقل کرده است. (العیزان فی تفسیر القرآن، جلد ۲، صفحه ۴۸) و در کتاب ارزشمند الغدیر جریان لیله‌المیبت را با استناد به کتب اهل سنت نقل می‌کنند. (الغدیر، جلد ۲، صفحه ۴۸؛ شأن نزول آیات قرآن، صفحه ۵۷)

استاد و مفسر عظیم‌الشأن علامه طباطبائی (رضوان‌الله تعالی علیه) پس از ذکر دو روایت فوق می‌فرماید: روشن است که میان این دو روایت درباره شأن نزول آیه منافاتی وجود ندارد و این که پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: من ابتدا به آن می‌کنم که خداوند، به آن ابتدا فرموده، توضیح ملاک تشریع این حکم است. (المیزان فی تفسیر القرآن، جلد ۱، صفحه ۳۲۲؛ نمونه بیانات در شأن نزول آیات، صفحه ۴۶؛ آموزش علوم قرآن، صفحه ۲۹۶؛ اسباب النزول، صفحه ۹۳؛ شأن نزول آیات، صفحه ۳۲؛ الاقتان فی علوم القرآن، جلد ۲-۱، صفحه ۱۰۹) ۲. از عثمان مظعون و عمرو بن معدی کرب، چنین بازگو شده است که آن دو می‌گفتند: شرب خمر مباح است و برای اثبات سخن خود آیه زیر را استشهاد و استدلال می‌کردند: «لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعُمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا...» (سوره مبارکه مائده، آیه شریفه ۹۳)

ترجمه: بر کسانی که دارای ایمان و کردار شایسته‌ای بودند چنانچه قبل از نزول تحریم خمر، چیزی از خمر را چشیده باشند جرم و بزه‌ی بر آنها نخواهد بود؛ اما به شرط آنکه از کفر بپرهیزند و ایمان را از دست ندهند و کردار شایسته‌ای را در پیش گیرند، آن گاه به تقوای خویش، تداوم بخشیده و بر ایمان خود پایدار بمانند... .

اما اگر آن دو نفر از سبب نزول این آیه، آگاه می‌بودند چنین سخنی را بر زبان نمی‌آوردند و سبب نزول آیه مزبور این بود: عده‌ای از مردم آن‌گاه که آیه حرمت خمر نازل گردید، می‌گفتند: چه خواهد شد حال کسانی که در راه خدا کشته شدند و دنیا را ترک گفتند، اما خمر را - که رجز و پلید بود- می‌نوشیدند؟!

در پی چنین تردید و نگرانی بود که آیه مذکور نازل گردید مبنی بر این که -چون هنوز حکم تحریم خمر، ابلاغ نشده بود- بر کسانی که قبلاً خمر نوشیده بودند جرمی نیست.

احمد بن حنبل و نسائی و دیگران سبب نزول آیه یادشده را به همین صورتی که ذکر شد در کتاب‌های خود یاد کرده‌اند. (اسباب النزول، صفحه ۸۵؛ آموزش علوم قرآن، جلد ۱، صفحه ۲۹۸؛ نمونه بیانات در شأن نزول آیات، صفحه ۳۱۶؛ مباحث فی علوم القرآن، صفحه ۱۳۱؛ شناخت قرآن، صفحه ۱۸۸؛ الاقتان فی علوم القرآن، جلد ۲-۱، صفحه ۱۰۸) **شواهدی از شأن نزول در رابطه فایده پنجم**

در این قسمت، شأن نزول دو آیه که بیانگری از مقام والای اهل‌بیت

به‌یقین، عدم آشنایی به علوم قرآنی و به‌ویژه عدم شناخت شأن نزول و عدم توجه به اسباب نزول آیات، ممکن است هر متبع قرآنی به‌خصوص فقیه را در استنباط احکام و مفسر را در درک حقایق قرآن به‌اشتباه و انحراف بکشاند که چند نمونه آن در فایده ۳ و ۴ ذکر شد و دو نمونه زیر نیز شاهده‌ی بر این معنا است:

آیه شریفه ۱۵۸، سوره مبارکه بقره: «إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمْ»

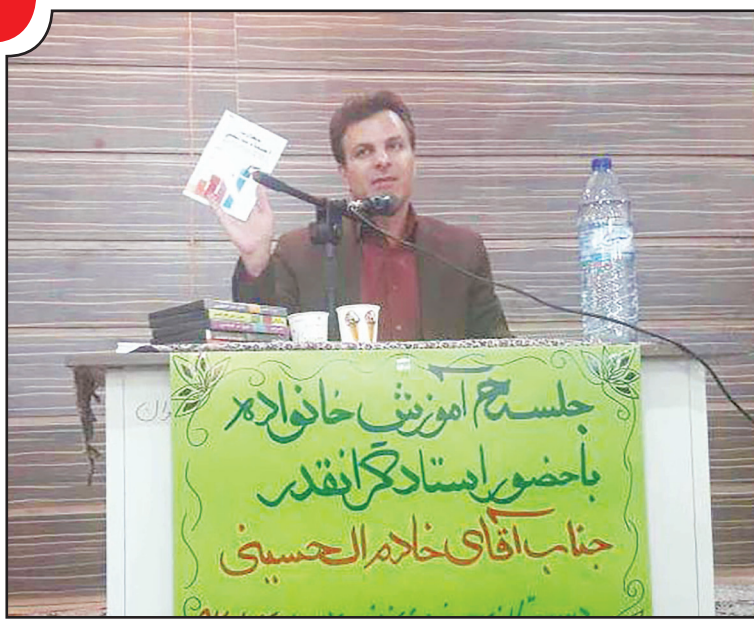
ترجمه: صفا و مروه از شعائر الهی است، پس بر کسی که حج و یا عمره به‌جای می‌آورد باکی نیست که آن دو را طواف کند. برخی تصور کرده‌اند که تعبیر «فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا» استحباب سعی بین صفا و مروه دلالت دارد نه بر وجوب سعی و حال آن‌که وجوب سعی بین صفا و مروه، اجماعی بین فقهای شیعه و سنی است اما چون به روایات شأن نزول توجه شود مشکل حل می‌شود.

در تفسیر «عیاشی» از امام جعفر صادق (علیه‌السلام) نقل شده که کسی از آن حضرت سؤال کرد: آیا سعی صفا و مروه واجب است یا مستحب؟ حضرت فرمود: واجب است. عرض کرد، آیا خداوند نمی‌فرماید: «فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا» حضرت فرمود: این آیه در عمره القضاء نازل شد؛ زیرا پیغمبر خدا (صلی‌الله علیه و آله و سلم) با آنها (کفار) شرط کرده بود که بت‌ها را برارند (تا پیغمبر و یارانش از اعمال عمره فارغ شوند) اما چون یکی از یاران حضرت مشغول سعی شد بت‌ها را سر جای خود گذاشتند (لذا در انجام سعی مردد ماند و دست از آن کشید) در این موقع آیه شریفه نازل شد: «إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا» یعنی: با بودن بت‌ها بر صفا و مروه، سعی میان آن دو ضرری ندارد.

و نیز در کتاب شریف اصول کافی از امام جعفر صادق (علیه‌السلام) درباره حج پیامبر (صلی‌الله علیه و آله و سلم) نقل شده که آن حضرت پس از طواف خانه خدا و به جا آوردن دو رکعت نماز طواف، فرمود: صفا و مروه از شعائر الهی است، من از آن جا که خدا شروع فرموده، شروع می‌کنم، مسلمانان گمان می‌کردند که سعی صفا و مروه را مشرکین درست کرده‌اند. لذا خداوند این آیه را نازل گردانید که: «إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا»

عباس خادم‌الحسینی:

تربیت را باید به بچه‌ها نشان داد نه اینکه سفارش کرد



هیچ تردیدی نیست که خانواده مهم‌ترین و اثرگذارترین واحد اجتماعی است که می‌تواند در بسیاری از مسائل فردی و اجتماعی نقش داشته باشد. در همین راستا در شهر صدرها همایشی با محوریت آموزش خانواده برگزار شد که مخاطبین آن والدین بودند و سخنرانی آن بر عهده‌ی عباس خادم‌الحسینی بود.

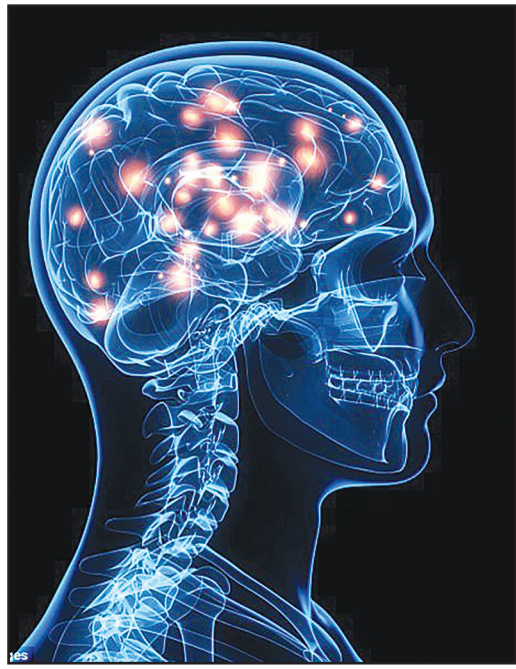
عباس خادم‌الحسینی که سال‌هاست در این حوزه مشغول فعالیت است و ده‌ها عنوان کتاب را در این زمینه به چاپ رسانده است، صحبت‌های خود را با بیان اهمیت ارتباط عاطفی والدین و فرزندان شروع کرد و این فاکتور را یکی از عوامل تأثیرگذار در فرایند تربیت عنوان کرد. خادم‌الحسینی در ادامه‌ی صحبت‌هایش به تشریح آموزش مستقیم و غیرمستقیم پرداخت و عنوان کرد که والدین اگر می‌خواهند روی فرزند خود اثرگذار باشند و پذیرش آنها را در باب مسائل تربیتی بالا ببرند باید بچه‌ها را به شیوه‌ی غیرمستقیم مورد آموزش و تعلیم قرار دهند چرا که بچه‌ها با مشاهده‌ی دقیق رفتارهای والدین و الگوبرداری از آنها، همانی می‌شوند که والدینشان هستند نه آن چیزی که والدینشان می‌خواهند. درواقع تربیت را باید به بچه‌ها نشان داد نه این که سفارش کرد.

وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به آسیب‌هایی که ممکن است کودکان و نوجوانان در اثر استفاده‌ی نادرست از شبکه‌های اجتماعی دچار شوند اشاره کرد و به ارائه‌ی راهکارهایی در این زمینه پرداخت.

امید است که با برگزاری این‌گونه جلسات علمی بتوانیم شاهد ماهر شدن والدین در زمینه‌ی فرزندپروری باشیم و از انحراف‌هایی که ممکن است گریبان فرزندان این سرزمین را بگیرد بکاهیم.

سخنرانی عباس خادم‌الحسینی در شهر صدرها

منحصر به فرد نبودن مغز انسان!



را به چالش بکشد. تیم تحقیقاتی در جریان این پژوهش، به بررسی مطالعات منتشرشده در خصوص میزان مصرف گلوکز توسط مغز و همچنین میزان حجم داخلی جمجمه (نشان‌دهنده اندازه مغز در ۷ گونه مختلف) پرداختند. سپس آن‌ها با استفاده از این داده‌ها، اقدام به پیش‌بینی مصرف گلوکز مغز ۱۵ گونه جانوری دیگر کردند.

انرژی از طریق رگ‌های خونی به مغز می‌رسد. رگ‌های خونی قندی به نام گلوکز را به مغز می‌رساند. این مسئله به محققان کمک می‌کرد میزان انرژی موردنیاز مغز جانداران دیگر را مشاهده کنند. مسئله این است که علت وجود مغزهای به‌اصطلاح گرسنه‌تر در گونه‌ی ما، بشر امروزی نبوده است. درواقع به نظر می‌آید این مسئله میلیون‌ها سال پیش، زمانی که در درخت فرگشت انرژی مصرف می‌کنده؛ اما ما تنها شمیم اتفاق افتاد.

بویر اذعان داشت که این مسئله چندان هم تعجب‌آور نیست؛ زیرا برخی جانوران نسبت مغز به بدن بیشتری در مقایسه با انسان دارند. مغز ما آن نیروگاه انرژی نیست که ما تصور می‌کردیم و حتی کوچک‌ترین میمون دنیا، یعنی مارموست هم می‌تواند ما را در این زمینه به چالش بکشد.

زمانی تصور می‌کردیم بسیار عجیب است که مغز ما در استفاده منابع توانایی بیشتری نسبت به دیگر جانداران دارد. تحقیقات جدید نشان می‌دهد که ما در اشتباه بودیم. داگ بویر و آریانا هارینگتون از دانشگاه دوک در شمال کالیفرنیا طی پژوهشی نشان دادند در مقایسه با ۲۲ گونه‌ی دیگر، انسان گونه‌ی معمولی است.

پیش‌تر باور بر این بود بدن ما نسبت به دیگر جانداران، سهم بیشتری از کالری دریافتی روزانه را به مغز اختصاص می‌دهد. مغز ما ۲ درصد از وزن کل بدن ما را تشکیل می‌دهد؛ اما می‌تواند بیش از ۲۵ درصد انرژی روزانه ما را به مصرف برساند. این مسئله نشان می‌دهد برخی جانداران نیز شرایط مشابهی دارند. دانشمندان ثابت کردند مغز ما ۲ برابر شامپانزه، ۳ تا ۵ برابر سنجاب، موش و خرگوش انرژی مصرف می‌کند؛ اما ما تنها گونه‌ی نیستیم که مغز استثنایی دارد. محققان دریافتند مغز حشره‌خوار درختی دم مدادی و حتی مغز مارموست کوتوله مصرف انرژی مشابهی با مغز ما دارد. مغز این دو جاندار تقریباً درصد مشابهی با مغز انسان انرژی مصرف می‌کند.

بویر، استادیار انسان‌شناسی فرگشتی دانشگاه دوک در پیانهای اظهار داشت: «ما مغز منحصر به فردی نداریم. این مسئله می‌تواند تعصبات موجود در مطالعات فرگشت انسان

چگونه عفونت سینوس را درمان کنیم؟

فرح جمشیدنیا - کارشناس ارشد پرستاری



راه‌های درمان عفونت سینوس:

۱. کمتر شود. مسکن سینوزیت شما را خوب نمی‌کند، فقط درد را کمتر می‌کند.
 ۲. ۵. از اسپری‌های بینی استفاده کنید تا برای مدت کمی هم که شده راه سینوزیت‌ها باز شود.
 ۳. ۶. از داروهای ضد احتقان استفاده کنید تا راه بینی‌تان باز و درد سینوس‌تان کم شود. ولی از این دارو بیشتر از ۳ روز استفاده نکنید. استفاده بیش‌ازحد آن مضر است.
 ۴. ۷. سعی کنید خوب استراحت کنید و از فعالیت شدید بپرهیزید. سعی کنید هنگام خواب سرتان بالاتر از بدنتان باشد.
 ۵. ۸. آب زیاد بنوشید.
 ۶. ۹. از سرم‌های شست‌وشو کمک بگیرید و بینی خود را شست‌وشو دهید.
 ۷. ۱۰. بخور گرم می‌تواند سینوزیت‌های‌تان مرطوب کند و تنفستان را راحت‌تر کند.
 ۸. ۱۱. از کمپرس گرم استفاده کنید تا درد و فشار در ناحیه سینوزیتان کم شود.
 ۹. ۱۲. تحقیقات نشان می‌دهد مصرف غذاهای داری ادویه مثل فلفل قرمز می‌تواند در تمیز شدن سینوزیت‌های‌تان کمک کند.
 ۱۰. ۱۳. مصرف چای گرم می‌تواند گلودردتان را بهتر کند، مخصوصاً اگر با عسل و زنجبیل نیز همراه باشد.
 ۱۱. ۱۴. خوردن مایعات، مخصوصاً مایعات گرم سرفه‌هایتان را هم بهتر می‌کند.
 ۱۲. ۱۵. سیگار نکشید.
- پیشگیری از عفونت سینوس:
۱. برای پیشگیری بهتر است واکسن آنفولانزا بزنید.
 ۲. در محیط‌های آلوده از ماسک استفاده کنید.
 ۳. دست‌هایتان را خوب بشویید.
 ۴. آب، سبزیجات و میوه به مقدار زیاد مصرف کنید.